

Inspiration til undervisningsforløb om

ANSIGTSLØS KOMMUNIKATION

til lærere i grundskolen (8.-10. klasse)

FAG: Tværfagligt - dansk og samfundsfag.

FORLBET ER UDARBEJDET AF: Morten Samsø Schmidt (samfundsfag og historie) og Malene Arp (dansk)

FORLØBET INDDRAGER FØLGENDE KAPITLER FRA LIKE:

2.2 Ansigtsløs kommunikation

Kapitel 2.1: ANSIGTSLØS KOMMUNIKATION

Kapitlet skal give eleverne en forståelse af, hvilken betydning, effekt og konsekvenser, kommunikation gennem sociale medier har. Det er et kapitel, som eleverne kan relatere til, da det inddrager hate speech (den hårde tone på nettet), emojis' betydning for kommunikationen og hvilken effekt det har på et menneske, hvis al kommunikation bliver ansigtsløs. Vil evnen til empati reduceres? Vil ensomheden føles tættere på? Der er mange oplagte diskussioner i dette kapitel, men det er også et følsomt emne for eleverne, da de sikkert kan genkende sig selv i situationer, hvor den hårde tone har været dominerende, men de har en følelse af, at det er legitimt, fordi det foregår på de sociale medier.

En af de faglige pointer i kapitlet er, at eleverne bliver bevidste om, at den ansigtsløse kommunikation er en ny form for kommunikation, som har eksisteret i så kort tid, at ingen kender konsekvenserne af denne. Teksten har flere begreber og ord, som kan være nye for eleverne, og det er derfor vigtigt, at læreren støtter eleverne i læsningen af teksten.

Fag: Dansk og samfundsfag

Tid: 4-8 lektioner

Formålet er:

- At lære eleverne at begå sig i en verden med ansigtsløs kommunikation
- At eleverne bliver opmærksomme på, at tolkningen af emojis er afhængig af afsender og modtagerforhold
- At eleverne får blik for mennesket bag skærmen

Fælles mål:

Dansk

- Eleven kan diskutere etiske spørgsmål vedrørende kommunikation på internettet
- Eleven har viden om spørgeteknikker og observationsmetoder
- Eleven kan selvstændigt formulere en afgrænset opgave

Samfundsfag

- Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger
- Eleven har viden om informationssøgning, herunder med digitale medier
- Eleven har viden om brug af kulturteknikker og digitale medier til formidling

Forløbsbeskrivelse:

Side 56-60 (til afsnittet “Vi mangler fælles viden”) læses med guidet fælleslæsning. Læreren læser teksten højt, og eleverne følger med i teksten. Højt-læsningen sikrer, at tempoet bliver sænket lige nok til, at eleverne kan nærlæse og opfatte ting i teksten, som de normalt ikke ville have lagt mærke til. Eleven understreger og noterer undervejs i teksten, fx ting de undrer sig over eller finder interessant. Undervejs i læsningen bliver der holdt pauser, således at der er plads til elevernes spørgsmål, fælles refleksion og samtale om teksten. Læreren har ansvaret for at facilitere samtalen og stille de gode spørgsmål, der åbner op for teksten og samtalen.

Første pause: Fra “DM i hate speech” til “Vi mangler fællesviden”.

Herefter ser klassen videoen “Vil du læse teksten op?” <https://www.bt.dk/viralt/saa-voldsomt-skriver-boern-og-unge-til-hinanden-paa-nettet-du-vil-doe-alene-i-verde>

Lærerstillede spørgsmål, som eleverne diskuterer to og to

- Hvordan ville du have det, hvis du modtog lignende beskeder?
- Hvad ville du gøre, hvis du modtog sådanne beskeder?
- Har du selv skrevet lignende beskeder? Hvis ja, hvorfor?

Anden pause: “Vi mangler fællesviden”.

Lærerstillede spørgsmål

- I skal forklare, hvorfor der i figur 2.10 opstår en misforståelse. Brug begreberne fra teksten i jeres forklaring.

Tredje pause: “Vi er digitalt nyfødte” til og med “En, to, mange”.

Lærerstillede spørgsmål:

- Overvej, hvilke fordele og ulemper der er i de to kommunikationsformer: Synkron og asynkron kommunikation.

OPGAVE 1 – s. 61 “Selvskade på sociale medier”

Organisation: Grupper på fire: To piger og to drenge

Materialer: [Excel](#)

Eleverne besvarer de to første spørgsmål til opgaven (“Diskuter hvorfor...”)

Eleverne skal afslutningsvis komme med deres bud på, hvad man bør stille op, hvis en ven eller veninde gør skade på sig selv på de sociale medier. Grupperne præsenterer deres løsningsforslag.

Herefter skal eleverne arbejde hver for sig med de tre sidste spørgsmål.

Når eleverne har svaret på de tre spørgsmål, skriver de deres svar til spørgsmål 3 og 5 ind i det fælles excel-ark, hvorefter klassen laver to diagrammer ud fra elevernes valg. Herefter afsluttes forløbet med en fælles klassesamtale. Læreren sikrer, at eleverne overvejer, hvorfor diagrammerne ser ud som de gør.

OPGAVE 2 – s. 64 “Kend betydningen af dine emojis”

Organisering: To og to

Materialer: Computer, [Skema](#)

Hent skemaet “Kend betydningen af dine emojis”. Eleverne udfylder de tomme felter (illukution og perlukution). Nederst i skemaet er der gjort plads til, at eleverne kan indsætte deres egne mest anvendte emojis. Til besvarelse af spørgsmålene på side 66 kan det være en fordel, hvis eleverne forinden har læst om flertalsmisforståelser på side 77.

Ekstra opgave til opgave 2

Eleverne kan fortsætte arbejdet med betydningen af emojis med en samtaleøvelse, hvor den ene stiller spørgsmål, og den anden besvarer med emojis. Hvor længe kan eleverne holde en meningsfuld samtale i gang? Hvorfor lykkes det? Hvorfor lykkes det ikke?

OPGAVE 3 – s. 64 “Social eller asocial”

Organisering: Fire og fire

Materialer: Computer, [interviewguide](#):

Eleverne har læst side 67-68 “Skærmrelationer” og “Empati under pres”.

Eleverne inddeles i grupper af fire. Hver elev får tildelt en opgave som enten interviewer eller undersøger.

1. Interviewer
2. Undersøger (ensomhed blandt unge – særligt unge kvinder)
3. Undersøger (forandring af sociale medier så empatien fremmes)
4. Undersøger (teknologiens bidrag til at styrke menneskers sociale kompetencer og fællesskaber)

Intervieweren skal med udgangspunkt i interviewguiden forberede spørgsmål til de tre emner. De tre undersøgere indsamler informationer til deres emne og forbereder sig til at blive interviewet. Læreren kan eventuelt lade eleverne gå sammen med de elever, der har fået samme opgave, så de i fællesskab kan indsamle informationer.

Efter 30 minutter starter interviewet. Interviewer sætter sig foran de tre undersøgere og har nu 2-3 minutter til at interviewe hver enkelt undersøger. Efter hvert interview har de to andre undersøgere mulighed for at stille uddybende spørgsmål.

Når de tre interview er afsluttet, finder gruppen i fællesskab frem til de pointer, de synes er de vigtigste. Intervieweren præsenterer herefter disse pointer for resten af klassen.

EKSTRAOPGAVE – “Beskeder der gør ondt”

Materiale: [Eksempel på klasseværelse med beskeder](#)

Formålet med denne opgave er at gøre eleverne opmærksomme på sprogbrugen på de digitale medier. Opgaven sættes i gang med en fælles samtale om sproget på de sociale medier. Herefter skal eleverne finde tre-fem eksempler på beskeder, som de har modtaget med indhold, der kan karakteriseres som hate speech, eller som har en hård tone. Eleverne skal kun vælge beskeder, hvor afsender ikke kan genkendes af klassekammeraterne, og de skal kun vælge beskeder, de har lyst til at dele. Beskederne afleveres til læreren, og læreren sikrer, at alle beskeder er anonyme.

Eventuelle beskeder, der er for voldsomme, kan sorteres fra. Hver besked skrives på et A-4-ark og printes ud i to eksemplarer. Når eleverne har forladt klasselokalet, hænger læreren beskederne op på væggene. Når eleverne næste dag møder ind, vil de blive mødt med et klasselokale fyldt med beskeder. Efter en til tre dage skal eleverne forholde sig til, hvordan det har været at sidde i et lokale fyldt med hadefulde beskeder. De skal skrive deres refleksioner ned, og herefter tages beskederne ned fra væggene.

Læreren laver nu beskederne om, således at beskederne vendes til noget positivt, fx “Du er en idiot” ændres til “Du er fantastisk”, eller “Du er så grim” til “Du er smuk”. Alle de nye beskeder printes i to eksemplarer og hænges op til næste dag. Efter en til tre dage skal eleverne endnu en gang forholde sig til, hvordan det har været at sidde i et lokale fyldt med positive beskeder. Eleverne skriver deres refleksioner igen, og beskederne tages ned fra væggene.

Øvelsen sluttes af med en klassesamtale, hvor man kan komme ind på fx:

- Var der forskel på at sidde i de to lokaler? Hvis ja, hvordan?
- Hvad betyder det for jer, at beskederne bliver hængende på væggen, så I ikke har mulighed for at undslippe dem?

